

Posudek školitele

Pro šťastný a spokojený život? Mezinárodní den žen, první den školního roku a Závody míru v období normalizace jako příklady ideologické praxe.

Terezie KOLÁČKOVÁ

Diplomová práce
Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK, Praha 2015, 102 stran

Stále více badatelek a badatelů si dnes uvědomuje důležitost, patřící analýzám komunistické doktríny. Od institucí, produkujících a vynucujících ideologicky čistou formu, přes expertní diskursy, stvrzující nebo zpochybňující věrohodnost obsahů, až po osvojení ideologických principů v širší společenské praxi – analýzy komunistické ideologie otevírají poměrně široký badatelský prostor a nabízejí možné odpovědi na řadu palčivých otázek, týkajících se důvěry obyvatelstva v ústřední principy doktríny, poměrně vysoké míry konformity lidí i případných kořenů nespokojenosti. Na pozadí této dnešní reorientace bádání je velmi potěšitelné, že si Terezie Koláčková vymezila předmět svého bádání příklady ideologické praxe, zasahující do každodenního života většiny lidí a umožňující postihnout dominantní podoby osvojení.

Za nejsilnější motiv práce považuji velmi zdařilé propojení teoretické práce s empirickou analýzou. Autorka dle mého názoru nabídla skvělou operacionalizaci pojmu ideologie – s althusserovskými inspiracemi se soustředila na místa, kde docházelo k prosazení hlavních prvků oficiální doktríny a jejich propojení s očekáváními z prostředí životního světa lidí. Za druhé bych na diplomové práci vyzvedl bohatost sekundární literatury. Zde se asi projevil autorčin kostnický pobyt, během něhož nejen nashromáždila, ale i kriticky zpracovala poměrně široký soubor literatury k otázkám ideologie a jejího osvojení ve společenské praxi období socialismu. Za třetí bych pak na práci ocenil střízlivost výkladu. Práce není ani koncepčním manifestem ani čistě empirickým výkladem, nýbrž s výkladovým „klidem“ postupuje od obecných otázek k jejich opatrné analýze a v závěru pak k možným obecnějším souvislostem. Právě na tomto rysu práce, domnívám se, autorka nejpřesvědčivěji ukázala, že má od látky dostatečný odstup a že její závěry nejsou jen narychlo vypočítanými motivy, nýbrž reflektují poměrně dlouhý myšlenkový a badatelský vývoj.

Pokud bych ze své perspektivy měl zmínit body, které by zasloužily pečlivější zpracování, zmínil bych je ve dvou krocích. Předně, práce je velmi silná v rekonstrukci doktríny, poněkud skoupější však na úrovni osvojení. Ačkoliv nemám k dispozici pevné měřítko pro posouzení toho, co je ještě „málo“, co již „dostatečně“ a co „mnoho“, přeci jen čtenář může očekávat - zvláště zná-li dílo Alexeie Yurchaka - víc příkladů osvojení, které by dokládaly plnou funkčnost zvoleného přístupu. Tento krok by bohužel býval vyžadoval další badatelskou práci (včetně důmyslné volby pramenů, umožňujících průhled do životního světa lidí).

Za druhé je v práci navzdory vysoké míře autorčiny reflexe trochu viditelné napětí mezi teoretickou ambicí a empirickou realizací, a to zejména tam, kde autorka prochází jednotlivé typy pramenů a text podle nich rozčleňuje do sub-kapitol (jakoby snad prameny mohly být analytickými kategoriemi). Není to samozřejmě v přísném slova smyslu chyba (a česká historická obec by to nejspíš dominantně ani nepovažovala za problém), přeci jen by bylo dle mého názoru adekvátnější postupovat trochu přísněji podle analytických kategorií (a nikoliv typů pramenů).

Rozhodnutí v obou zmíněných ohledech je však na uvážení autorky. Bude samozřejmě záležet i na tom, zda a jakým směrem se autorka vydá ve svém dalším bádání. V tomto bych ji chtěl rozhodně podpořit, neboť (jak jsem zmínil výše) zdařile propojuje teoretické inspirace s jejich analytickou „aplikací“. Předloženou práci bych ze všech zmíněných důvodů navrhoval hodnotit jako výbornou až velmi dobrou, podle intelektuálního výkonu autorky při obhajobě.

V Praze, dne 28. května 2015

Doc. PhDr. Michal P u l l m a n n , Ph.D.